

Aan de leden van de Gemeenteraad van Weert

Weert, 29 oktober 2014

Onderwerp: Inkoop Wmo en Jeugdhulp & risicomangement

Geachte leden van de raad,

In deze brief informeren wij uw Raad over de stand van zaken met betrekking tot de inkoop van de nieuwe taken Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), inkoop Jeugdhulp en risicomangement sociaal domein.

Mijlpaal

De directe aanleiding is het bereiken van een mijlpaal in de transities Wmo en Jeugdhulp. Met het vaststellen van de collegevoorstellen Inkoop Wmo en Jeugdhulp zijn de afspraken met nagenoeg alle aanbieders tijdig geregeld en is daarmee de zorgcontinuïteit voor onze burgers gewaarborgd.

Zoals u weet is dit gebeurd onder een immense – door het Rijk opgelegde – tijdsdruk. Zowel zorgaanbieders als de samenwerkende gemeenten in Midden-Limburg hebben zich maximaal ingespannen om dit resultaat in deze complexe transitieopgave te bereiken.

Over de resultaten van de inkoop wordt uw raad per transitie onderstaand geïnformeerd.

I. Transitie Wmo

Proces inkoop

In het kader van het inkoopproces zijn in augustus 2014 raamovereenkomsten afgesloten met 50 aanbieders, die voldeden aan de door gemeenten gestelde eisen. De Raamovereenkomsten vormen het kader voor het sluiten van Uitvoeringscontracten tussen individuele gemeenten en aanbieders waarin concrete afspraken over tarieven en budgetten worden gemaakt. Deze aanbieders hebben de mogelijkheid gekregen een inschrijving te doen. Uitgangspunt hierbij was dat het maximumbudget per aanbieder niet hoger mocht zijn, dan de gerealiseerde kosten in 2013 minus een generieke korting van 25%.

In totaal hebben 43 aanbieders een inschrijving ingediend. Er hebben inkoopgesprekken plaatsgevonden. Naar aanleiding van de inkoopgesprekken zijn inschrijvingen bijgesteld. Het resultaat van het inkooptraject is dat het gehanteerde uitgangspunt om 25% budgetkorting op de kosten 2013 door te voeren is gerealiseerd.

Dit proces heeft uiteindelijk geleid tot het afsluiten van de uitvoeringsovereenkomsten met 43 aanbieders voor de 7 samenwerkende gemeenten.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen bestaande aanbieders en nieuwe aanbieders. Met de bestaande aanbieders wordt een maximumbudget vastgelegd voor 2015. Deze aanbieders moeten binnen het maximumbudget zowel de ondersteuning van bestaande cliënten (met overgangsrecht), alsmede de instroom van nieuwe cliënten, mits binnen redelijke marges, opvangen. Zonder expliciete toestemming van de gemeente mag de aanbieder niet factureren boven het maximumbudget.

Met nieuwe aanbieders worden enkel tariefafspraken gemaakt. Deze nieuwe aanbieders kunnen en zullen alleen dan worden ingeroepen, wanneer op gemeentelijk niveau sprake is van onderbesteding door andere aanbieders, waardoor er niet besteed budget vrijvalt. Deze herschikking vindt op twee momenten in 2015, in juli en in oktober, plaats.

Conclusie

In de exploitatieopzet Wmo is voor heel Midden-Limburg een bedrag geraamd voor inkoop ter hoogte van € 17.197.246,-. Het resultaat van het inkoopproces is dat het totaal aan vastgestelde maximum budgetten van bestaande aanbieders voor Midden Limburg nagenoeg hierop aansluit. Er is een overschrijding van € 441.769,- (=3%). De verschillen tussen gemeenten variëren van een overschrijding van 12% tot een onderschrijding van 9%. De verschillen worden veroorzaakt door het zuiver toepassen van het woonplaatsbeginsel door de aanbieders. Deze informatie is pas in oktober 2014 bekend geworden en gemeenten hebben hier geen invloed op kunnen uitoefenen.

	Budget inkoop	Totaal gecontracteerde maximum budgetten	Vershil (bedrag)	Vershil (%)
1. Echt-Susteren	€ 2.666.481	€ 2.764.571	€ -98.090	-4%
2. Leudal	€ 2.082.339	€ 2.170.375	€ -88.036	-4%
3. Maasgouw	€ 1.549.798	€ 1.415.589	€ 134.209	9%
4. Nederweert	€ 1.141.099	€ 1.085.045	€ 56.054	5%
5. Roerdalen	€ 1.452.552	€ 1.321.878	€ 130.674	9%
6. Roermond	€ 5.302.396	€ 5.525.886	€ -223.490	-4%
7. Weert	€ 3.002.580	€ 3.355.672	€ -353.092	-12%
Totaal	€ 17.197.246	€ 17.639.015	€ -441.769	-3%

De dekking voor de overschrijding van gemeenten met een tekort voor de inkoop, kan worden gevonden in de post onvoorzien (en verwachte extra inkomsten uit eigen bijdragen) binnen de exploitatieopzet Wmo nieuwe taken waarmee budgettaire neutraliteit wordt gehandhaafd. Er is in de exploitatieopzet rekening gehouden met 5% aan onvoorzien kosten.

Persoonsgebonden budgetten nieuwe taken Wmo

Persoonsgebonden budgetten (PGB's) horen niet bij het inkooptraject, omdat de klant met een PGB zelf een contract sluit met een dienstverlener naar keuze. Bij het opstellen van de exploitatieopzet is uitgegaan van de beschikbare beleidsinformatie van Vektis (juli 2014). Op basis van deze gegevens was de budgettaire neutraliteit gewaarborgd.

Op basis van op 7 oktober jongstleden beschikbaar gestelde gegevens, wordt het in de exploitatieopzet geraamd budget voor PGB's Wmo fors overschreden, zoals uit onderstaand overzicht blijkt.

PGB's	Budget PGB exploitatieopzet Wmo	Raming uitgaven 2015 obv klantgegevens okt 2014	Vershil
Echt-Susteren	€ 1.062.883	€ 1.394.393	€ -331.510
Leudal	€ 978.832	€ 1.124.694	€ -145.862
Maasgouw	€ 765.095	€ 841.727	€ -76.632
Nederweert	€ 624.736	€ 601.807	€ 22.929
Roerdalen	€ 528.841	€ 684.691	€ -155.850
Roermond	€ 1.252.964	€ 1.556.877	€ -303.913
Weert	€ 1.152.633	€ 1.586.890	€ -434.257
Totaal	€ 6.365.984	€ 7.791.080	€ -1.425.096

Deze overschrijding ligt niet in de lijn van de landelijke verwachtingen, waarbij een daling van PGB uitgaven werd verwacht. Het landelijke ondersteuningsteam decentralisaties (OTD) is ingeschakeld om de juistheid van deze raming te onderzoeken vanwege de sterke afwijking van de landelijke verwachtingen. Daarnaast zijn de verwachte inkomsten uit eigen bijdragen hier nog niet in meegenomen. Naar verwachting wordt het tekort op het PGB-budget Wmo naar beneden bijgesteld. Hierover wordt een separaat collegevoorstel voorbereid. Uw raad wordt hierover in een aanvullende raadinformatiebrief geïnformeerd.

II. Transitie Jeugd

Het collegebesluit van 28 oktober 2014 over inkoop jeugdhulp is de uitkomst van het wervingsproces Jeugdhulp zoals beschreven in de "leidraad werving jeugdhulp Midden-Limburg" en de werkwijze voor de inkoop jeugdzorg plus zoals op 8 juli 2014 door de 7 colleges vastgesteld. In de werving voor 2015 staat vooral het bieden van verplichte zorgcontinuïteit en de financiële taakstelling van minimaal 25% lagere lasten centraal. Het behelst eenduidige besluitvorming in de 7 Midden-Limburgse gemeenten voor de werving vóór 1 november van:

- inkoop van de gespecialiseerde jeugdhulp bij 21 aanbieders. Met 21 instellingen wordt een uitvoeringscontract gespecialiseerde jeugdhulp 2015 afgesloten. Met elk van deze aanbieders wordt door de samenwerkende 7 Midden-Limburgse gemeenten een budget afgesproken voor die producten, waarop de desbetreffende aanbieder heeft ingeschreven;
- vaststellen van tarieven voor vrijgevestigde aanbieders conform procedure in de leidraad;
- subsidiëring van gespecialiseerde jeugdhulp bij 4 subsidieaanvragers;
- jeugdzorg plus als onderdeel van bovenregionale inkoop.

De gevraagde bezuiniging van 25% is door veel partners gerealiseerd. Helaas heeft dit niet geleid tot een sluitende begroting jeugdhulp voor 2015. Dit wordt veroorzaakt door:

- functies die beschikbaar moeten zijn als bedden, verblijf functies, pleegzorg, jeugdbescherming, jeugdreclassering en crisisopvang kunnen de korting niet of niet volledig realiseren;
- een aantal partners heeft een (flinke) stijging gehad in omzet ten opzicht van 2012 (het ijkjaar voor het macrobudget). Deze stijging ongedaan maken plus een korting van 25% op de omzet van 2012 is niet realistisch haalbaar;
- een deel van het tekort vindt zijn oorzaak in de offerteaanvraag van een van de aanbieders waarmee nog geen overeenstemming is.

Conclusie

Zoals uit de exploitatieberekening blijkt kunnen niet alle kosten voor de uitvoering van jeugdhulp worden opgevangen binnen de financiële kaders die de gemeenteraad heeft gesteld (budgettaire neutraliteit) Er resteert uiteindelijk een tekort van op dit moment € 0,9 miljoen voor Midden-Limburg.

Dekking financieel tekort.

Zoals hiervoor aangegeven bedraagt het voorlopig tekort € 0,9 miljoen. Indien er sprake is van een tekort dient de gemeenteraad, vanwege haar budgetrecht, een aanvullend budget beschikbaar te stellen. Feitelijk wordt de gemeente nu voor een meervoudig dilemma geplaatst:

- De inkoopcontracten en subsidiebeschikkingen moeten vóór 1 november 2014 bij de aanbieders / aanvragers zijn kenbaar gemaakt vanwege dwingend gestelde landelijk gestelde termijnen;
- Continuïteit van zorg moet worden gewaarborgd;
- De onzekerheid in de ontwikkeling van de zorgkosten is en blijft aanwezig;
- Ontwikkelingen rondom het AWBZ-gat, de PGB's en de uitkomsten uit het overleg met een aanbieder zijn nog niet duidelijk.

Ondanks deze onzekere ontwikkelingen, zowel voor jeugdhulp als voor Wmo, achten wij het vooralsnog niet nodig uw raad voorstellen te doen voor extra budget. In de risicoparagraaf van de begroting 2015 is rekening gehouden met een mogelijk tekort. Het in deze paragraaf eveneens berekend weerstandsvermogen (algemene reserve en eventuele bestemmingsreserves) kan als achtervang dienen van dit mogelijk tekort.

III. Belangrijkste risico's

Begin juli is tijdens de Raadsinformatiesessie voor de drie gemeenten in Midden-Limburg West een toelichting gegeven op het inkooptraject. In het inkooptraject zijn maatregelen getroffen om belangrijke risico's bij de decentralisaties te beheersen. Het betreft de continuïteit van de zorg en van zorgaanbieders en het tijdig realiseren van inkoop en aanbesteding.

In de raadsinformatiebrief van juli hebben we de belangrijkste aandachtspunten of risico's genoemd waar de gemeenten op sturen:

- continuïteit van zorg en zorgaanbieders;
- tijdig realiseren van de inkoop/aanbesteding;
- tijdig onderkennen van de vraag (naar inhoud en omvang);
- accuraat kunnen beheersen van incidenten;
- tijdig inrichten van de eigen organisatie;
- realiseren van de benodigde cultuurverandering bij gemeenten aanbieders, ketenpartners en burgers;
- laten slagen van de samenwerking tussen gemeenten;
- realiseren van de informatievoorziening;
- het voorkomen van stapelingseffecten en dat alles binnen de gestelde financiële kaders.

Met het vaststellen van de collegevoorstellen Inkoop Wmo en Wervingsproces Jeugdhulp zijn belangrijke stappen gezet om risico's te verminderen of te elimineren voor de continuïteit van zorg en zorgaanbieders en voor het tijdig realiseren van de inkoop/aanbesteding binnen gestelde financiële kaders.

Financieel kader

Er zijn echter nog aandachtspunten bij het realiseren van de inkoop en aanbesteding binnen het financiële kader. In de risicoparagraaf van de begroting is er reeds melding van gemaakt dat als gevolg van de inwerkingtreding van de Jeugdwet en de nieuwe WMO op 1-1-2015, en de in verband daarmee naar de gemeente overgehevelde middelen c.q. de daarop uitgevoerde kortingen, de kans bestaat dat de uitgaven voor dit onderdeel de inkomsten overtreffen met als gevolg dat omvangrijke overschrijding van de geraamde budgetten kunnen plaatsvinden.

Op dit moment zijn er nog risico's op 3 niveaus:

1. Afspraken met zorgaanbieders: met de meeste aanbieders hebben we afspraken kunnen maken binnen de financiële kaders. Aan de opgelegde korting/taakstelling wordt voldaan. In een enkel geval is dat niet gelukt en is opgeschaald.
2. Over een aantal posten bestaan nog onzekerheden over de hoogte van de lasten en de verdeling per gemeente. Dit betreft met name de gegevens over PGB bij Wmo, waarover de gemeenten vragen hebben gesteld aan het landelijk transitiebureau en de Staatssecretaris.

Bij de Jeugdhulp zijn er verschillen tussen werkelijke cijfers, de cijfers die instellingen aangeven en cijfers die van Vektis (het centrum voor informatie en standaardisatie voor zorgverzekeraars). Hierdoor is het bijna onmogelijk om per gemeente een betrouwbare raming te maken van de te verwachte lasten jeugdhulp in 2015.

3. Door de onzekerheid over de cijfers kan de realisatie in 2015 afwijken ten opzichte van de begroting, zowel voor de regio als geheel als per gemeente.

Enkele voorbeelden van maatregelen

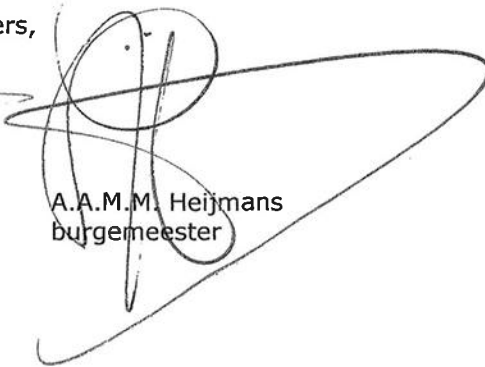

Om binnen de financiële kaders te blijven, hebben de gemeenten naast de beleidsmaatregelen zoals verwoord in de diverse beleidsdocumenten de volgende maatregelen genomen:

1. Met één grote zorgaanbieder van Jeugdhulp is niet tijdig een overeenkomst gesloten. Voor het verstrijken van de deadline is opgeschaald naar de Transitie Autoriteit Jeugd met het doel om zo snel mogelijk tot een overeenkomst te komen waarmee continuïteit van zorg en zorgaanbieder binnen de financiële kaders geregeld kan worden.
2. De afstemming met de transitiebureaus en de opvolging op de brief aan de staatssecretaris inzake de onverklaarbare afwijkingen in AWBZ-budget wordt geïntensiveerd om het benodigde inzicht te krijgen.
3. Omdat de cijfers voor Jeugdhulp per gemeente niet voldoende betrouwbaar zijn, hebben de colleges op 9 september jl. gezamenlijk ingestemd om voor 2015 over te gaan tot verevening van lasten, onder voorbehoud van goedkeuring door de Raad in december. In het collegevoorstel wordt uitvoering aan dit besluit gegeven door een voorstel aan de gemeenteraden door te leiden.
4. Voor de sturing en monitoring richten de samenwerkende gemeenten in Midden-Limburg een regie-organisatie in, waarbij beleid, inkoop en control een sleutelrol spelen. De sturing en monitoring betreft primair de regie op de aanbieders en de rapportage aan uw Raad, college en management.

Tot slot

Zoals toegezegd informeren wij uw Raad periodiek over de ontwikkelingen in het sociale domein. Met de op te richten klankbordgroep 3D van de Raad zullen concrete afspraken worden gemaakt over de wijze waarop u geïnformeerd wilt worden.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

M.H.F. Knaapen
gemeentesecretaris

A.A.M.M. Heijmans
burgemeester